
DANSK PSYKOLOG FORENING

Uddannelsesminister Morten Østergaard
Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående
Uddannelser
Postboks 2135
1015 København K

Den 30-10-2012
J.nr. 7.5.48

Kære Morten Østergaard

I Dansk Psykolog Forening er vi blevet bekendt med, at Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser har anmodet Aarhus Universitet om at udarbejde en ny cand.pæd.psych. uddannelse.

Vi har fået oplyst, at tanken er, at en ny cand.pæd.psych. uddannelse fra 2013 skal være en overbygning på læreruddannelsen, der kan leve op til kravene til en psykologuddannelse i henhold til psykologloven og dermed lede til titelbeskyttelse og til den generelle autorisation som psykolog.

Vi er i Dansk Psykolog Forening bekymrede for den faglige kvalitet i planerne for en sådan uddannelse. Autorisation som psykolog er rettet mod langt mere end rådgivning indenfor skolevæsenet. Autorisation som psykolog bør derfor fortsat forudsætte en bred grunduddannelse i psykologi.

Dansk Psykolog Forening har ikke været inviteret med i arbejdet omkring udviklingen af en eventuel ny cand.pæd.psych. uddannelse, hvilket vi naturligvis undrer os over idet vi er den organisation, som har viden om psykologuddannelserne såvel som videreuddannelsesforløb, autorisation, arbejdsliv og omfanget af arbejdsløshed blandt psykologer.

I det følgende vil vi gerne pege på en række forhold, der vækker vores bekymring, og som vi finder bør medføre, at planerne om etableringen af en cand.pæd.psych. uddannelse sættes i bero:

- Det er meget problematisk at indføre mulighed for at opnå generel autorisation som psykolog uden en psykologisk grunduddannelse som forudsætning.
- Det er problematisk at indføre en psykologuddannelse, der ikke kan leve op til den europæiske standard for psykologuddannelse.
- De nuværende beskæftigelsesforhold for psykologer samt udsigter for fremtiden tilsiger ikke behov for yderligere kandidatproduktion på nuværende tidspunkt.

Afslutningsvist vil vi gerne pege på en række oplagte løsninger, som kan supplere hinanden i forhold til efteruddannelse og kompetenceløft i PPR.

Stockholmsgade 27 • 2100 København Ø

Tlf.: 35 26 99 55 • Fax: 35 25 97 37 • www.dp.dk • dp@dp.dk

Det er meget problematisk at indføre mulighed for at opnå generel autorisation som psykolog uden en psykologisk grunduddannelse som forudsætning

Psykologers autorisation er generel. Anvendelsesområdet er et meget bredt spektrum af arbejdsområder, eksempelvis psykiatri, privat praksis, organisationspsykologi, neuropsykologi, sundhedsområdet, børn, unge, voksne og ældre mennesker. Psykologernes arbejdsfelt og autorisation forudsætter derfor en bred grunduddannelse i psykologi.

Formålet med en ny cand.pæd.psych uddannelse er et meget snævert anvendelsesområde, nemlig de kommunale pædagogisk-psykologiske rådgivninger (PPR).

Den gamle cand.pæd.psych. uddannelse blev oprettet for mange år tilbage, og i de efterfølgende år har universitetsuddannelserne og faget udviklet sig meget. Dansk Psykolog Forening finder, at det er helt ude af trit med udviklingen i faget og psykologuddannelsens nuværende niveau, hvis der etableres en ny psykologuddannelse inden for et for psykologer meget snævert arbejdsfelt.

- For det første er cand.psych uddannelsen på samme måde som andre universitetsuddannelser baseret på progression fra den videnskabelige introduktion og indføring i grunddiscipliner til selvstændigt arbejde med bestemte områder af psykologien som professionsfag. De fem års universitetsuddannelse skal således ses i en sammenhæng. Det fragmenterede forløb i den planlagte cand.pæd.psych. uddannelse er at lægge "efteruddannelse" oven på "efteruddannelse", hvor den progressive kvalificering ikke er mulig, fordi fagene i grunddisciplinen ikke er inkluderet.
- For det andet forudsættes det i modellen for cand.pæd.psych. uddannelsen, at man under læreruddannelsen tager specialpædagogik som linjefag og laver professionsbacheloropgave i specialpædagogik for at kunne påbegynde cand.pæd.psych. uddannelsen. Specialpædagogik er imidlertid ikke en psykologisk disciplin, og specialpædagogik har ingen paralleller i psykologuddannelserne. Specialpædagogik er et pædagogisk fag, som navnet også angiver, og har således ikke med psykologfaglige kompetencer at gøre.
- For det tredje er der en lang række centrale fagområder i uddannelsen til psykolog, der ikke indgår i læreruddannelsen, herunder psykopatologi, udviklingspsykologi, psykologisk udredning og diagnosticering, identifikation af risikofaktorer, identifikation af særligt udsatte og sårbare børn, symptomatologi, socialpsykologi etc. Disse fag er nødvendige for at sikre en tilstrækkelig bredde i psykologernes viden i forhold til at opnå den generelle autorisation såvel som for at forestå psykologarbejde.

Psykologifaget er en selvstændig disciplin som giver kompetencer til at arbejde indenfor mangfoldige områder, herunder psykologisk rådgivning af virksomheder og organisationer af meget forskellig karakter. I regi af fx PPR kommer psykologen til skolen med sin psykologfaglige ekspertise, og skal bidrage med psykologfaglige overvejelser i forhold til løsning af problemer omkring barnet, gruppen eller organisationen. Hvis der slækkes på psykologens psykologfaglige kompetencer,

til fordel for lærerfaglige kompetencer, er der risiko for, at barnets behov bliver overset, og at den rådgivning psykologen yder ikke er psykologfagligt kvalificeret.

Cand.psych.'erne fra de hidtil tre (og fra næste år fire) psykologuddannelser har de fornødne kvalifikationer fra grunduddannelsen. Vi kan da også se, at ca. 2/3 af de ansatte psykologer i PPR er cand.psych.'er. Og det er helt almindeligt, at de nyuddannede psykologer straks kommer i gang med den praktiske autorisationsuddannelse og dermed får tilført særlige kvalifikationer i PPR's virksomhed gennem praktisk arbejde og supervision.

Hvis man mener, at der er særlige kompetencer, som psykologerne bør have for at kunne arbejde i PPR, vil vi pege på, at det er langt billigere at opgradere psykologerne. Det må være en kommunal opgave, på samme måde som det er hospitalernes opgave at sikre, at ansatte nyuddannede psykologer får tilført de nødvendige kvalifikationer, der skal til for at kunne arbejde inden for hospitalernes område, eksempelvis psykiatrien og neurologiske afdelinger. Det er indlysende meget dyrt at etablere særlige psykologuddannelser for hvert af de samfundsmæssige områder, psykologer arbejder inden for. PPR dækker fx også daginstitutionsbørnene. Mener man også, at der skal være en særlig psykologuddannelse udelukkende for pædagoger med den begrundelse, at de har særligt kendskab til pædagogfaget?

Vi vil i øvrigt gøre opmærksom på, at knap 60 pct. af de oprindeligt uddannede fra den gamle cand.pæd.psych. uddannelse søgte væk fra PPR og fik enten arbejde helt andre steder eller nedsatte sig som privatpraktiserende psykologer. Vi må således konstatere, at der skal uddannes to-tre cand.pæd.psych.'er for bare at få én til at forblive i PPR. Det er en meget dyr løsning. Det er bedre at ansætte og om nødvendigt efteruddanne psykologer, der gerne vil arbejde inden for PPR.

Hvis eksempelvis lærere ønsker at blive psykologer og opnå generel autorisation som psykolog, har de ligesom andre professionsbachelorere, mulighed for at søge ind på cand.psych. uddannelsen og søge om at få merit for allerede opnåede relevante kvalifikationer.

Det er problematisk at indføre en psykologuddannelse, der ikke kan leve op til den europæiske standard for psykologuddannelse

The European Federation of Psychologist' Associations (EFPA), som er paraplyorganisation for 35 landes psykologforeninger, har udviklet en standard for uddannelse til psykolog, EuroPsy. I forhold til EuroPsy vil den påtænkte cand.pæd.psych. uddannelse ikke kunne opnå anerkendelse. Forudsætningen for EuroPsy er en 5-årig universitetsuddannelse efterfulgt af praksiskrav. Hovedkravene er tre års bacheloruddannelse, to års masteruddannelse efterfulgt af et års superviseret praksis. EuroPsy lever op til EU's harmonisering af universitetsuddannelserne. Dvs. at en dansk cand.psych. med efterfølgende autorisation til fulde lever op til den europæiske standard.

EuroPsy standarden er tiltrådt af samtlige 35 landes psykologorganisationer. EuroPsy blev færdigudviklet for ca. 7 år siden. Standarden er under implementering i mange lande, herunder Danmark, og de første certifikater er udstedt. I kraft af udviklingen af EuroPsy har man på mange universiteter i Europa tilstræbt at udforme psykologuddannelserne, så de opfylder EuroPsy's krav. EuroPsy har derfor de facto haft en harmoniserende indflydelse på psykologuddannelserne i Europa.

Hvis man etablerer en cand.pæd.psyk uddannelse med adgang til dansk titelbeskyttelse og autorisation, vil man stå i en situation, hvor man uddanner en bestemt type psykologer, som ikke kan opnå anerkendelse uden for landets grænser, og dermed ikke frit kan bevæge sig over grænserne og arbejde som psykolog. I forbindelse med en eventuel indførelse af et "erhvervspas" i EU vil Europa uden tvivl blive lagt til grund som standard på det psykologiske område.

De nuværende beskæftigelsesforhold for psykologer samt udsigter for fremtiden tilsiger ikke behov for yderligere kandidatproduktion

Der er i forvejen fire kandidatuddannelser i psykologi på danske universiteter. Den nyeste er etableret på Syddansk Universitet, hvor bachelordelen er startet, og kandidatdelen iværksættes fra 2013. Der er således fire uddannelser, hvor man kan sætte optaget op, såfremt der skulle være behov for flere psykologer. Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at se behovet for en femte psykologuddannelse i Danmark.

Problemet er i stedet, at der er 30 % arbejdsløshed blandt de unge psykologer – og fra 2015 vil der være en årlig kandidatproduktion på ca. 600 nye psykologer. Dansk Psykolog Forenings analyse viser, at der med den nuværende kandidatproduktion hhv. tilbagetrækningsgrad skal skabes 3500 nye arbejdspladser for psykologer i løbet af de næste 10 år, såfremt beskæftigelsen skal være uændret.

Mulige løsninger

Vi foreslår, at planerne om en cand.pæd.psyk. uddannelse tages af bordet og peger på følgende løsninger, der kan supplere hinanden:

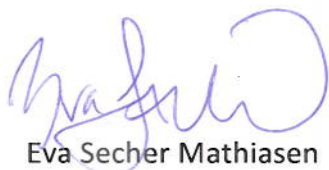
- Et evt. behov for særlige kvalifikationer for lærere, som den eksisterende uddannelse til cand.pæd. i Pædagogisk Psykologi ikke dækker, må imødekommes ved at denne uddannelse tilrettes. Men naturligvis uden mulighed for at kunne opnå den generelle autorisation som psykolog, der omfatter meget andet arbejde, end arbejdet i PPR.
- Såfremt der mangler psykologer i kommunerne kan man ansætte nogle af de allerede arbejdsløse psykologer i stedet for at etablere en ny og omkostningstung cand.pæd.psyk. uddannelse.

- Et evt. behov for kompetenceløft af unge PPR-psykologer løses bedst ved at sikre et målrettet autorisationsforløb i løbet af de første år i praksis. Dette er en anerkendt del af kommunale psykologers efteruddannelse, selvom adgang til den nødvendige supervision ikke sikres godt nok alle steder.
- Dansk Psykolog Forening deltager gerne i denne kvalitetssikring, da foreningen i forvejen har omfattende kursusvirksomhed og videreuddannelsesmuligheder rettet mod psykologer.

Afslutningsvist vil vi gerne fremhæve, at det af hensyn til modtagere af psykologydelser er afgørende nødvendigt at sikre kvaliteten og udviklingen i psykologernes opgavevaretagelse. Det kræver som minimum en solid bred psykologfaglig og videnskabeligt funderet grunduddannelse på universiteterne efterfulgt af autorisationen.

Med venlig hilsen

Eva Secher Mathiasen
Formand

Rie Rasmussen
Næstformand

